

(Regényrészlet)

MÁSODIK RÉSZ

„Soha senkinek ne meséjj el semmit.
Ha elmeséled, mindenki hiányozni kezd.”
(J. D. Salinger: Zabhegyező)

1

Gyakran gondolok rá – különösen mióta e goromba szókimondással megírt naplóféleség a birtokomba került –, hogy mi is az a lét, amely olyannyira érthetetlen a beavatatlanok előtt, és amelynek lényegéről istenigazából a beavatottak sem tudnak számot adni. Mert hiszen mit lát az ember? Nap rakódik napra, s úgy vastagszik az idő, akár egy folyónak a partok hulladékával teleszórt üledéke. De hol a forrás? Hát a tenger?

Mostanában jószerivel álmatlanságba estem, s egyre cefetebbül alszom ezektől az évezredek óta hiába feszegetett kérdésektől.

*

... A Schultzékkal való szakítás után Péter az iskolában is megváltozott. Jobban mondva vissza. Az órákat obszcén tréfákkal kezdte zavarni, s az unalmasan előadó tanárokat irgalmatlanul, a szemük láttára figurázta ki. Viselkedésével minden felnőttet megbotránkoztatott, de ő nem fért a bőrébe, s még a rettegett igazgatóból is bolondot csinált. Ellenőrző könyvében újra megszorodtak az intők és rovók.

Paródiáival azonban nem arathatott tartós sikert osztálytársai körében, mivel őket se kímélte, s különösképp azokon köszörülte előszeretettel a nyelvét, akik szerinte „mama kedvencei” voltak. Faragatlan élcei mindig elevenbe vágta, s így ahelyett, hogy jól elagyabugyálták volna, nyelvének csípősségéért még az erősebb fiúk is tisztelték. No persze, csúfolódásának tüskéivel elsősorban a lányokat bökölte, akiket ekkoriban még sehogy se szenvedhetett.

– Buta, gágogó libák – jegyezte meg róluk nemegyszer.

*

Véleménye azonban a tizenharmadik születésnapja táján gyökeresen megváltozott, s ez összefüggött az osztályba kerülő új lánnyal. A jövevény derékig érő szőke haja, élénk, hamiskás vadmacskaszeme és ringó járása Pétert is megbabonázta.

Anikó néhány hétig olyan hatást gyakorolt az iskola rémére, hogy az jóformán kezes báránnyá szelídült.

A fiú udvarlásában persze voltak hevesebb szakaszok is, a legfigyelemreméltóbb azonban a tőle szokatlan tisztelet volt. Tisztelete eleinte csak a szemrevaló Anikóra korlátozódott, de fokozatosan kiterjedt többi osztálytársnőjére, más iskolabeli lányokra, az utcájukban lakó bakfisokra, sőt még a hűgára is. Ezen Kata, akit még mindig rabszolgai függőség kapcsolt bátyjához, bámult el leginkább.

Péter addig a tisztelet minden formáját a bálványimádással rokonította; most hirtelen maga is bálványokat, pontosabban egyetlen bálványt emelt a feje fölé, akinek fénye beragyogta nemének más tagjait is. Még anyjához fűződő viszonyában is kedvező változás állt be.

Az izmos, aszkétikus arcú kamasz szerelmes volt Anikóba; s rajta keresztül kicsit minden nőbe belehabarodott. Ám e megszelídülés csak baljós szélcsöndnek bizonyult viharos jelleme kibontakozásában. Félig-meddig mégis jólesően emlékezett vissza erre az időszakra.

Feljegyzés: „A szerelem a szív kábítószere. Az, ami marihuána és elektrosokk az agynak. Egyetlen szépséghibája, hogy gyorsan továbbáll, akár az őszeres... Valósággal magához láncolt az a hajás baba. Hattyúnyak és darázsderék. Olyan menő csaj volt, mint egy lányregény hősnője. De aztán megváltás helyett csak a nyavalyás üresség jött. Hiába reméltem, hogy megvilágosodik minden, az égvilágon semmi nem történt. Cérnaszállá kopott bennem a szerelem hülye kötele, és végül én csodálkoztam leginkább az egész hűhón.”

A notesz egy másik bejegyzése szerint Anikó hiú, üresfejű teremtés volt, akinek eleinte nyilván tetszett, hogy az osztály ördöge csapja neki a szelet. Valószínűleg nem csak ő esett abba a hibába, hogy a felnőttek boszorkányüldözését a tanári rosszakarát számlájára írta.

A butaság persze megbosszulja magát az életben is, az irodalomban is.

2

A rendőrségi jegyzőkönyv szerint a kiskorú T. Anikó 1979. június 13-án este szokatlanul felzaklatott állapotban érkezett haza. Ruhája több helyütt elszakadt. Aggódó szülei kérdésére, hogy mi történt vele, hosszas faggatózás után sem adott egyértelmű feleletet.

– Én is hibás vagyok – hajtogatta sírva.

Az orvosi vizsgálat szerint a kislányt megerőszakolták, testén zúzódások, csuklóján pedig olyan horzsolásnyomok látszottak, amelyek alapján feltételezhető volt, hogy kezét összekötötték. Mivel továbbra sem hajlott rá, hogy elmondja, ki művelte ezt vele, a T. szülők ismeretlen elkövető ellen tettek feljelentést a rendőrségen.

A nyomozás során a gyanú az ugyancsak kiskorú F. Péter Jeremiásra terelődött, akit a kérdéses nap késő délutánján többen is együtt láttak a sértettel, de aki ellen végül elejtették a vádat, mivel tökéletes alibit igazolt.

Gyanúba fogtak egy hírhedt környékbeli lumpent is, mindhiába. Csak irtózatos szavakkal átkozódott a fogdában naphosszat, s életveszélyesen megfenyegette a rendőrök családtagjait; erre aztán eltáncgálták... F. Péter, akit épp akkor hallgattak ki, végignézte az egészet.

A laboratóriumi eredmények és a tanúvallomások mellett még egy levél is szerepelt a nyomozati anyagban, amelyet alighanem a tettes írt, s amelyet a T. család postaládájában találtak meg a bűncselekmény másnapján. A címzés Anikónak szólt, s többek közt a következő mondat is szerepelt benne: „Megöllek, ha elárulsz!” Aláírásképpen a Dionüszosz név volt feltüntetve.

Bár kezdetben a nyomozók nagy reményeket fűztek hozzá, a levéllel végül semmire sem jutottak. Hasztalan vizsgálta meg két grafológus is, a szöveg egyik gyanúsított kézírásával sem mutatott lényeges hasonlóságot. A nyomozás vezetője szerint valószínűleg nem is volt közvetlen köze a bűncselekményhez, s csak félrevezetésül dobta be valaki a postaládába. Meglehet, a rendőrség rovására akart szórakozni egy felelőtlen személy. E nézetet támasztotta alá az egyik írásszakértőnek az az állítása is, hogy a levél szerzője nő (vagy legalábbis bakfislány) volt. Mindez alaposan összekuszálta a nyomozás szálait.

Végül is az eset kiderítetlen maradt, s aktája azóta a rendőrségi archívumban porosodik.

3

Fekete Péter a nyolcadik osztályt ismét új iskolában kezdte el, s az első hetekben komoran magába gubózott. Szemlátomást nem érdekelte senki és semmi. Hogy miféle gondolatok kötötték gúzsba ezalatt, arra bizonyosság az alábbi „naplórészlet” (előtte a noteszból több lapot kitépett, s alkalmasint megsemmisített):

Feljegyzés: „... Az álmok voltak a legrosszabbak! Újra és újra visszatértek. Gyakran eltűnődtem, milyen baromi jól is van ez elrendezve. Az ember napközben hazudhat, amennyit nem szégyell, de éjjel nem lehet hazudni... Az álmok a lelkiismeret hóhérai, pallossal a mancsukban. És gennyes alak, aki azt állítja, hogy még soha nem volt büntudata! Hiszen nappal szórakoztatónak tűnhet egy lány gyengesége, de az éjszaka ellenünk dolgozik. Nappal ráparancsolhatunk a hűgunkra, hogy levelet írjon és hallgasson, de ha jön az éjszaka, nincs hová elhúzni a csikot... A kísértetek óráján cipelnek a bitóra vigyorgó pofájú pribékek. Látom a rohadt fogukon a holdfényben megcsillanó nyálat.”

4

Nem sokkal tizennegyedik születésnapja előtt lelt rá Péter az első igazi barátjára egy bivalyerős, nagydarab és bővérű suhanc személyében, akit Virágh Andrásnak hívtak.

Bandi ugyanabban az iskolában rontotta a levegőt, mint hősünk, szintén a nyolcadikat járta, de egy párhuzamos osztályban. A két fiú között hamar barátság szövődött, ami egyes jellemvonásaik rokonságán, sőt azonosságán alapult. A „Halálduó”-ban (ahogy magukat kamaszos hetykeséggel nevezték) kétségkívül Péter volt az irányító, afféle szellemi vezér, míg a nagyobb testi erejű Bandinak a végrehajtó szerepe jutott.

– Megtalálta zsák a foltját – mondta egyszer a pedellus, s talán még soha életében nem volt ennyire igaz.

Tagadhatatlan, hogy e barátság egyik fiúnak sem vált javára, mert csak felfokozta azon ártalmas tulajdonságait, amelyek külön-külön és kisebb mértékben már korábban kifejlődtek bennük.

Bandi is örömezt égetett el számára gyűlöletes dolgokat. Különösen hangyabolyok máglyává változtatásában jeleskedett, de

odahaza, sőt egy alkalommal az iskolában is gyűjtogatott, elhamvasztva a tanári szoba előtti szemetes kosarat. Ezenfölül kitént abban is, hogy vasakarát olykor a legdurvább módon érvényesítette osztálytársai, valamint két öccse rovására. Eleinte Péter iránt sem tanúsított nagyobb tiszteletet. Mi több, harciassága hébe-hóba még barátságuk idején sem kímélte a másikat, ha tartósabb véleménykülönbség vert éket köztük. Ám ilyenkor Péter mindannyiszor ügyesen elsimította az indulat hullámaint...

5

Komolyabb nézeteltérés csak egyetlen-egyszer támadt közöttük.

Ényhe tavaszi nap volt – iskolaszünet –, s a két jómadár kiballagott az állatkertbe. A ketrecek előtt lödörögve a legéretlenebb tréfákat sütötték el: ijesztgették és kavicssal hajigálták meg a majmokat, beleboksoltak az egyik teve lekonyuló púpjába, megráncigálták a zebrák hosszú fülét, de lökdösték és sértegették a látogatókat is.

Miután szempillantás alatt kereket oldottak, fölkeresték a nagymacskákat. Tudták, nem árt sietniük, mert az állatkert dolgozói közül néhányan már valószínűleg a sarkukban vannak, hogy ellássák a bajukat. Péter, akinek a zebrák kifutója előtti jelenet mintha elpárolgatta volna a jókedvét, javasolta is, hogy lépjenek olajra, amíg nem késő, az elemében lévő Bandi azonban hadarva magyarázta cimborájának, hogy a nagy balhé csak most következik.

– A párducok a legoltárabbak, öregem! Gyávák, mint a nyúl. Gyere már! Le fog esni az állad, ha ezt meglátod...

Könyökénél fogva vonszolta oda társát a leopárdok vasrácsához.

– Most figyelj, pávián!

Az effajta megszólítások napirenden voltak közöttük, sőt néha vaskosabbakat is egymás fejéhez vágtak. Péter most sem ezen akadt fön, hanem Bandi legújabb mókáján, melynek szenvedő alanya egy kedélybetegnek tűnő leopárd lett.

*

Az állat lomhán elnyúlva hevert ketreце sarkában, láthatólag ügyet sem vetve a két bajkeverőre, s csak koromfekete szemének egy-egy villanása árulta el nyugtalanságát. Nem moccant, csupán oldala emelkedett-süllyedt egyre gyorsabban. Pofáján időnként alig észrevehető, ideges remegés futott végig, s tarkóján kissé fölmeredt a szőr, mikor meglátta, hogy Bandi egy gyufásdobozt vesz elő a zsebéből.

– Nem először csinálom ezt veled. Ő is emlékszik, látod. Megismert a dög, de annál rosszabb neki...

– Ugyan, hagyd a francba!... Tűnjünk el!

– Máris, kisapám.

Azzal Virágh András tizennégy éves tanuló lángra lobbantott egy gyufaszálat, s vihogva bepöccintette a ketreцеbe. A párduc abban a pillanatban talpra ugrott, szemében ősi (és új keletű) riadalom tükröződött, miközben ide-oda dobálta magát, többször is fájdalmasan nekicsapódva a rácsnak...

Bandi még akkor is röhögött, amikor már kisurrantak az állatkertből, s elsodorta őket a Városliget forgataga.

Feljegyzés: „Annak a baromnak semmi se volt szent. Nem mutatott érzéket a méltóság iránt: a leopárd nyomora csak új kihívást jelentett neki. Emlékszem, milyen nagy lett a mellénye. Fuldoklott jókedvében, miután ismét gúnyt űzhetett a természetből.

Világgyűlölete nem tett különbséget egy klassz leopárd és egy tré teve között. Egyáltalán nem ismert megalkuvást, ha gyűlöletének a kimutatása volt a tét.

Én aznap égtem mellette, mint a rongy.

Össze is vesztünk.”

6

Ám nem egészen egy nap múlva a két elvetemült süvölvény békejobbot nyújtott egymásnak.¹

Bár a korábbi őszinte barátság már soha nem állt helyre, a tanévzáróig még számtalan közös balhét vittek véghez. Persze maguk is érezték, hogy valami örökre megváltozott. De mivel nyilvánvaló volt, hogy az általános iskola után aligha látják egymást viszont, fölöslegesnek tartották, hogy fennhangon is feszegetessék e változás mibenlétét.

A tanévzárót mindenestre még sikerült emlékeztetéssé tenniük, olyannyira, hogy hajsza! híján rendőrségi ügy lett belőle.

Ártatlanul indult az egész. Csak egy tuca fehér egeret terveztek széteresztetni az iskola folyosóin, de mert ezt kevesellték, néhány vízisiklót is bevetettek; a hatás nem is maradt el, sőt, minden képzeletet felülmúlt. Az egyik szívbeteg tanárnő rosszul lett a kígyók láttán, s a mentők szállították el, akárcsak azt a hetedikes kislányt, aki visítva menekült az egerek elől, s közben lábát törte a lépcsőházban...

A felfordulás csak órák múlva csillapult, amikor már megtisztították az iskolát, s fényt derítettek a tettesek személyére is. Pétert és Bandit a pedellus fülükénél fogva penderítette az igazgatói irodába, ahol az ingujjra vetkőzött diri meg a szadista hírében álló tornatanár vette kezelésbe őket...

Végül megúszták ennyivel, mert a károsultak nem tettek feljelentést.

*

Ez volt hát a két fiú barátságának epilógusa. Soha többé nem találkoztak.

Feljegyzés: „Nem tudom, mi kötött hozzá. Talán a tetű kegyetlensége, mert ebben még rajtam is túltett. Furcsa srácnak tűnt, valóságos mitológiai fenevadnak. A szeméből néha olyan pokoli erőszakosság sütött, amilyen a dumája is volt. Igen, igen, ez lehetett az ok. Még nálam is rosszabb volt, és én szükségét éreztem, hogy valaki mellett jobb legyek.”

*

Virágh András hátralévő élete során csak egyetlen-egyszer hallott régi cimborája felől.

Három évvel a botrányba fulladt tanévzáró után egyik szesztestvére – akkoriban már keményen ivott – azt kiabálta a fülébe törzskocsmájuk zsvájában, hogy meghalt a kerület bolondja.

– Ki volt az?! – kérdezte a segédmunkásként dolgozó Bandi.

– Fekete Péternek hívták, mint a kártyát! – harsogta egy másik szesztestvér az asztal túloldaláról.

– Én is ismertem egy ilyen tagot a suliban!

– Biztosan ő volt az! – üvöltötte az első. – A leghülyébb dolgokat csinálta!... Azt hajtogatta, hogy benne a jó meg a rossz di... dinamikusabb harcot vív, mint másban!

– És meghalt?!

– Meg, Bandikám! Pedig csak veled egyidős lehetett... Azt beszélik, hogy meggyilkolták.

– Nem hiszem el!

Azzal Bandi föl pattant, kirohant a jeges szélbe, s a házfal tövében a járdára hanyt.

*

A munka nélküli V. Endrét hét évvel később életfogytiglani fegyházbüntetésre ítélték, mert szerelemföltésből tizennyolc késszúrással megölte élettársát, K. Borbála felszolgálónőt. Még a holttest földarabolásához is hozzálátott, de aztán nem volt ereje befejezni, és sírva guggolt a megcsönkített tetem mellé. Így találták meg, miután rátörték az ajtót...

Feljegyzés: „Furcsa srácnak tűnt, valóságos mitológiai fenevadnak. A szeméből... pokoli erőszakosság sütött...”

7

Fekete Péter Jeremiás az általános iskola befejeztét követő vakáció alatt újra begubózott. Senkit se akart látni; egy ideig még a húgát is békén hagyta. (Persze korántsem volt már akkora hatalma Kata fölött, mint régen. A kislány érettebb lett, s nem fogadta el szépszerével bátyja agyrémeit: maradt a parancsolgatás.)

Péter minden tekintetben csöndesebbé vált, mintha a Bandidal való „pokoli szövetség” kimerítette volna. Már csak ritkán kínoztta Katát, béketűrőbb lett a szüleivel szemben is, s a macskákra többé rá sem tudott nézni.

Szeptembertől egy jó hírű belvárosi gimnáziumban folytatta tanulmányait. Ide úgy került, hogy (bár hozott bizonyítványa közepes képességeket sejtetett) a felvételi vizsgán bőven megütötte a mércét, így szemet hunytak a viselt dolgairól keringő pletykák fölött is. ... Anélkül, hogy a szerezcsenmosdatás szándéka vezetne, ki kell jelentenem, hogy Fekete Péter az első félévben ragyogóan helyállt, s majdnem minden tárgyból kivágta a rezet. Megnyert egy tanulmányi versenyt is matematikából, amiért igazgatói dicséretben részesült; a történelmi szakkör pályázatán ugyancsak az ő írása került az élre. Merészen eredeti gondolatai és vaslogikája elbűvölte tanárait. Gyakorta megesett, hogy a helyes megoldásig egyedül ő jutott el az egész osztályból.

Feljegyzés: „Akkoriban még a szar is arannyá változott a kezemben. Semmi sem tűnt lehetetlennek. A valószínűtlen siker elkápráztatott. Belül persze tudtam, hogy mindez csak közbjáték. A sötét oldal, mint egy jól megírt sztoriban, vesztesre állt, de nem adta föl. Frászt! Valójában győzött... már sokkal előbb...”

*

Fekete Illés teherautósofőr és Gonzálesz Anna tanítónő végre-valahára fellélegzett. És a megkönnyebbülés őket is közelebb hozta egymáshoz, mivel házasságuk már évek óta romokban hevert. Fekete Illés ugyanis mindinkább tartott a feleségétől, mert értelmiségi volt, és mert nő, ám főleg azért, mert értelmiségi nő volt. Gonzálesz Anna is mindinkább tartott a férjétől, mert munkás volt, és mert férfi, ám főleg azért, mert... de hagyjuk ezt!

Hogy annak idején kis híján halálra gázolta a fiát, mit sem enyhített az apa iszákosságán. Élete párjával is attól a lidércnyomásos naptól fogva zördült össze mind sűrűbben; olykor tessék-lássék elcsattant néhány pofon is.

Tény, hogy Fekete Illés a műszak végeztével nem vetett meg pár kupica töményt, a torkát égető tüzet pedig három-négy korsó hideg sörrel oltotta el. Ugyanakkor felesége a szép versekért rajongott. Valaha – Annát hallgatva a Margitsziget fái alatt – Illés is úgy érezte, rajong a szép versekért, ám ez olyan átkozottul régen volt. Még akkor, amikor lehetségesnek tartotta, hogy az ember megkettőzött világnézettel éljen: egyszerre adva meg az Istennek, ami az Istené, és a Pártnak, ami a Párté...2

8

A téli szünet után robbant a bomba.

Péter február végén még második lett egy gimnáziumok közti műveltségi vetélkedőn, de ezt már kudarcként könyvelte el.

Ekkoriban történt, hogy rákapott az ivásra, noha azelőtt megvetette a gajdoló, faltól falig tántorgó részeket, mert az apját juttatták eszébe.

*

A gimnáziumban farsangi multságot rendeztek, s hősünk a jeles alkalomra becsempészett cseresznyepálinkából itta az első végzetes kortyot. Mivel feldobottnak érezte magát tőle, kért még, majd újra, végül alaposan berúgott. És az elnyomott, ugrásra kész ördög csak erre várt benne, hogy kitörjön, s elképegszen minden szemtanút.

A példás előmenetelű diák, rangos versenyek díjazottja ocsmány szavak kíséretében tömi-zúzni kezdett, de hogy mi dühítette föl ennyire, soha nem derült ki. A lányok mindenestre sikoltozva rebentek szét az útból, mert le akarta tépni nagy gonddal varrt jelmezeiket, s közben a világ kezdete óta a női nemre alkalmazott legsértőbb szavakat vagdosta a fejükhöz.

Néhány markosabb legény megpróbálta ugyan lefogni a dühöngőt, de erőfeszítéseiket csak azután koronázta siker, hogy Péter megrongálta a bálteremre alakított előcsarnok berendezésének tetemes részét. Zúzóadások és vérző orrok jelezték az ügyyel-bajjal lefogott osztályelső ellenállásának hevesességét.

Olyan volt az egész, akár egy rossz burleszk.

Miután sikerült végre legyűmi, Péter elernyed, s úgy tűnt, mintha az eszméletét is elvesztette volna. Négyen támogatták hazáig, ahol sopánkodó anyja ágyba dugta, hogy kialudja mámorát.

9

Feketéék természetesen megtérítették a gimnáziumnak az okozott kárt, ahol cserébe szemet hunytak kiemelkedő képességű diájkjuk randalírozása fölött. Az egészet a túlzott szeszfogyasztás számlájára írták, s mindössze egy rovót véstek Péter ellenőrző könyvébe. Gonzálesz Anna otthon megígértette fiával, hogy többé egy csepp alkoholt sem iszik.

– Nem elég, amennyit apád vedel?

Tizenötödik születésnapját azonban újra a tilalmas módon ünnepelte, s ezúttal már egy rendőrőrszobán kötött ki (bár hogy miként került oda, arról sejtelve sem volt).

Mint később az őrmestertől megtudta, több járókelőt zaklatott a nyílt utcán, egy férfit meg is ütött, egy negyvenéves családanyát pedig szájon akart csókolni. Ő ebből képtelen volt visszaemlékezni bármire is, ám mivel szavahihető tanúk vallottak ellene, nem látta értelmét a tagadásnak.

Végül ez az ügy is elsimult, a sértettek Feketéék könyörgésére visszavonták a feljelentést a kiskorú elkövető ellen, aki erőt véve magán, bocsánatot kért tőlük, és bűnbánó arccal állta végig az ilyenkor szokásos „szentbeszédeket”. Amikor azonban szüleiivel hazament a rendőrségről, olyat rúgott kerítésük betonszegélyébe, hogy – mint utóbb kiderült – eltörött a nagylábuja.

Feljegyzés: „Az emberek a rosszabbik énjüket gyűlölték bennem. Röhejes. Válaszul én a jobbik éneket gyűöltem bennük.”

A kerítés előtt toporogva már Gonzálesz Anna is elvesztette a fejét, és rárivallt:

– Mit művelsz, te kis vadállat?! Hát erre neveltünk?! Erre?!

Péter vérfagyasztó némasággal nézett vele farkasszemet, s jólehet kegyetlenül fáj a lába, egyetlen arcizma se rezdült. A levegő megfagyott a Fekete család körül.

– Felelj! – rázta meg anya a fiát, akihez születésekor olyan nagy reményeket fűzött.

– Vedd le rólam a kezed! – mondta Péter halk, de metszően éles hangon.

Ezt már Fekete Illés sem tűrhette.

– Hogy beszélsz az anyáddal, te hálátlan mocskok?! Hát ezt érdemi tőled?!

– Te ne pofázz bele! – viczorogta most már Péter is. – Nézz végig magadon! Mire vitted?! Az egész életed egy nagy rakás kutyaszar!... Csak sajnálni tudlak!

Mielőtt férje mozdulhatott volna, hogy pusztá kézzel fojtsa bele a szót fájdalmas igazságokat üvöltöző utódába, Gonzálesz Anna – aki még soha nem emelt kezét senkire – hatalmas pofont kevert le Péternek.

Hirtelen zuhant rájuk a csönd. A feszültséget szinte tapintani lehetett; talán a madarak is elnémultak a fák tetején.

Feljegyzés: „Mintha marha nagy úr zúgott volna a fülemben. Teljesen kiborultam. A tárgyak eltűntek, csak valami hülye köd maradt.

Éreztem, hogy már nincs megállás, és akkor kimondtam...”

A szó ostorsuhintásként csattant a levegőben.

A fia és férje között álló, még mindig szép arcú, de megtört asszony elsápadt, mint akiben nyakát szegte az élet.

– Kurva! – sziszegte újra Péter.

Ebben a pillanatban esett neki Fekete Illés, hogy öklével morzsolja ízzé-porrá fia kőszívét, ám csak egyik fogát sikerült kivernie...

Bár a családi béke az indulatok csillapultával sem állt helyre, Péter továbbra is ott lakhatott lesenkizett apjával és lekurvázott anyjával (meg agyongyötört húgával) az árnyas zuglói utcában. Igaz, alig szóltak hozzá, s ő is csak a legszükségesebb közlendőkre szorítkozott.

Mivel apja alaposan ellátta a baját, napokig kék-zöld foltok éktelenkedtek a szeme alatt.

*

Noha a tanárok tapintatosan viselkedtek, Pétert már nem érdekelte az órákon való sziporkázás, egyáltalán semmi, ami az iskolával függött össze. Inkább bölcséleti könyvekbe temetkezett: a francia egzisztencialisták kötötték le érdeklődését. Óraszám rágódott Einstein relativitáselméletén is. Az idő régi fölfogásának sutba vetése megmozgatta képzeletét.

Eljátszott a gondolattal, hogy időutazó lesz, és fantasztikus történeteket kezdett kiagyalni. Papírra is vetette őket, s elvitte egy irodalmi folyóirat szerkesztőségébe, de visszautasították. A rovatvezető, mint fölényes hangon kifejtette, túlságosan mellbevágónak találta az amúgy „jó íráskészségről tanúskodó” novelláit. Tanácsolta, hogy válasszon más témákat, de ő nem választott más témákat, s írásait sem juttatta el többé sehová.

Néha azt gondolta, egy magafajta irodalmi kontárnak nem lett volna szabad tollat fogni a kezébe. Máskor viszont megborzongatta a minden visszaigazolást nélkülöző sejtelen, hogy lángelme, a szavak forradalmára.

Üres óráiban szívesen forgatta Rimbaud és József Attila verseit. Kedvenc regénye a Zabhegyező volt, de szerette A test ördögét is, melyben a szabályos sorokat helyenként széttördelte a szabálytalan szenvedély.

Olvasmányai és hamvába holt írói kísérletei közepette azért bőven jutott ideje a kocsmázásra is. Az alkohol lassanként kioltotta benne a türelem utolsó szikráit éppúgy, mint ahogy kitörölte szívéből az emberséget. Míg mások barátságossá szelídültek, ha a pohár fenekére nézhetek, ő megvadult, s csak az alkalomra lesett, hogy valakibe belekössön. Ilyenkor cinikus volt és hetvenkedő; több megrögzött kocsmatöltelék is kitért az útjából. A mámor ködén át mindez tetszett neki: hatalmasnak, legyőzhetetlennek érezte magát. Annál szörnyűbb volt a kijózanodás, valahányszor zúgó fejével fölébredt, s belenézett a tükörbe.

Holott még innia sem kellett, hogy kivetkőzzön magából. Elég volt egy csúfondárosnak vélt mosoly vagy egy kutatóan rátapadó tekintet, s máris fölborzolódott benne az a másik, aki folyton résen állt, hogy megbosszuljon a többi halandón valami kimondhatatlan sérelmet.

1 Az állatkerti jelenet részletesebb leírása regényességi szempontból vált indokolttá. De ezúttal is figyelembe vettem a „napló”-beli, teljes terjedelmükben közölhetetlen, töredékes szövegek egymáshoz való arányait. (A notesz közreadójának jegyzete.)

2 Történetünk azonban nem a Fekete szülőkről szól, így alakjuk elmosódott voltát a továbbiakban is az elbeszélés jellege, semmint jelentőségük alábecsülése magyarázza. (A notesz közreadójának jegyzete.)

Kategória: vers, próza

Denumire autor: Gángoly Attila

Látó Szépirodalmi Folyóirat